

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 19CoP/58/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3818202615
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 02. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Radoslav Svitana, PhD
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2020:3818202615.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Radoslava Svitana, PhD. a sudkýň JUDr. Beáty Čupkovej a JUDr. Viery Škultétyovej vo veci starostlivosti súdu o (v čase rozhodovania súdu prvej inštancie maloletého) E. T., nar. XX.XX.XXXX, do dosiahnutia plnoletosti zastúpeného Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v T., dieťa rodičov: matky K.. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom v T., F. X/XX., zastúpenej R.. T., advokátom, so sídlom v T., G. U. X, a otca Y. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom DK. č. XXX, za účasti Úradu komisára pre osoby so zdravotným postihnutím, so sídlom v F., C. XXX, v konaní o návrhu starých rodičov K. T., nar. XX.XX.XXXX, a R., nar. XX.XX.XXXX, obaja bytom H. č. XXX, na zverenie dieťaťa do ich spoločnej náhradnej osobnej starostlivosti, na odvolania matky a starých rodičov proti rozsudku Okresného súdu Prievidza, č. k. 10P/27/2018-225 zo dňa 16. apríla 2019 v spojení s opravným uznesením č. k. 10P/27/2018-285 zo dňa 23. septembra 2019, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravným uznesením vo výrokoch II., III. a VI. z r u š u j e a vec v tejto časti v r a c i a súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.
Vo zvyšnej časti rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravným uznesením p o t v r d z u j e .

odôvodnenie:

1.1 Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom vo výroku I. zveril (v tom čase maloletého) E. T. do spoločnej náhradnej osobnej starostlivosti starým rodičom, K. T. a R. T., ktorí sú povinní vykonávať osobnú starostlivosť v rovnakom rozsahu, v akom ju vykonávajú rodičia, s tým, že právo zastupovať dieťa a spravovať jeho majetok majú iba v bežných veciach; ak predpokladajú, že rozhodnutie zákonného zástupcu dieťaťa v podstatných veciach nie je v súlade so záujmom dieťaťa, môžu sa domáhať, aby tento súlad pri konkrétnom rozhodnutí zákonného zástupcu preskúmal súd. Vo výroku II. uložil matke dieťaťa, K.. E. T., povinnosť platiť na výživu E. výživné v sume 250,- eur mesačne od 26.04.2018 vždy do 20. dňa v mesiaci vopred na účet Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny do dovŕšenia plnoletosti dieťaťa; po dovŕšení plnoletosti dieťaťa je povinná poukazovať výživné dieťaťu. Vo výroku III. povolil matke dieťaťa splácať ročné výživné za obdobie od 26.04.2018 do 16.04.2019 v sume 2.891,50 eur v mesačných splátkach po 100,- eur spolu s bežným výživným počnúc mesiacom máj 2019 na účet Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny do dovŕšenia plnoletosti dieťaťa a po dovŕšení plnoletosti dieťaťa do rúk dieťaťa s tým, že omeškanie s platením jednej splátky má za následok splatnosť celého plnenia. Vo výroku IV. uložil otcovi dieťaťa, Y. T., povinnosť platiť na výživu E. výživné v sume 150,- eur mesačne od 26.04.2018 vždy do 20. dňa v mesiaci vopred na účet Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny do dovŕšenia plnoletosti dieťaťa; po dovŕšení plnoletosti dieťaťa je povinný poukazovať výživné dieťaťu. Vo výroku V. povolil otcovi dieťaťa splácať ročné výživné za obdobie od 26.04.2018 do 16.04.2019 v sume 600,- eur v mesačných splátkach po 30,- eur spolu s bežným výživným počnúc mesiacom máj 2019 na účet Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny do dovŕšenia plnoletosti dieťaťa a po dovŕšení plnoletosti dieťaťa do rúk dieťaťa s tým, že omeškanie s platením jednej splátky má za následok splatnosť celého

plnenia. Vo výroku VI. zrušil neodkladné opatrenie nariadené uznesením Okresného súdu Prievidza, č. k. 10P/27/2018-185 zo dňa 25.03.2019.

1.2 Rozsudok zdôvodnil súd prvej inštancie tým, že vo veci vedenej na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 5P/38/2017 prebieha konanie o rozvod manželstva rodičov maloletého dieťaťa a úprave rodičovských práv a povinností účastníkov k maloletému E. na čas po rozvode, ktoré v čase rozhodovania súdu prvej inštancie o tomto rozsudku nebolo skončené. Uznesením Okresného súdu Prievidza, č. k. 6P/19/2018-17 zo dňa 26.04.2018, právoplatným dňa 01.06.2018, však bolo nariadené neodkladné opatrenie, ktorým bol maloletý E. dočasne zverený do osobnej starostlivosti starých rodičov až do právoplatnosti rozhodnutia o rozvode manželstva rodičov. Starí rodičia maloletému E. reálne zabezpečujú osobnú starostlivosť od 01.03.2018. S jeho výchovou nemajú žiadne problémy. E. ich rešpektuje a nemá ani žiadne študijné problémy. E. je študentom osemročného gymnázia F. Q. v T.. Jeho zdravotný stav je zhoršený. Je držiteľom preukazu ŤZP z dôvodu zistenej cukrovky typu 1. Starí rodičia doplácajú za inzulín 24,- eur raz za tri mesiace, za ďalší inzulín Lantus 23,- eur raz za tri mesiace. Doplácajú aj na kúpu prúžkov na vyšetrenie krvi v sume 23,- eur raz za tri mesiace. S vnukom chodievajú na kontroly do diabetologického centra do Bratislavy raz za tri mesiace, s čím majú spojené cestovné náklady v sume 70,- eur za obe cesty. Maloletý má ďalšie zdravotné problémy s chrbticou, bol mu predpísaný korzet, ktorý nosí od júla 2018. Navštevuje ortopéda MUDr. Q. vo FN F. F.. Operovali mu výrastok pod okom na jednoduchovej plastickej chirurgii v T. a za operáciu starí rodičia zaplatili 50,- eur, za konziliárne vyšetrenie 15,- eur a za vyberanie stehov 8,- eur. V júni 2018 sa maloletý podrobil zubnému ošetrovaniu, za ktoré zaplatili 10,- eur a dňa 01.10.2018 za ďalšie ošetrovanie chrupu zaplatili 20,- eur. Maloletý absolvoval vodičský kurz, za ktorý starý otec zaplatil dňa 24.07.2018 sumu 650,- eur a v súvislosti s vodičským kurzom za lekársku prehliadku zaplatil 20,- eur a za kurz prvej pomoci 18,- eur. Rodičia sa na platení týchto nákladov nepodieľali. Náklady na stravu dieťaťa starí rodičia vyčíslili sumou 495,- eur mesačne. Musí preferovať stravu netučnú, nekalorickú, bez zvýšeného prídavku cukru. Okrem toho bola maloletému diagnostikovaná intolerancia laktózy, preto musí konzumovať bezlaktózové mliečne výrobky. Zdravotný stav starého otca je podľa jeho vyjadrenia vynikajúci. Pravidelne užíva lieky na srdce a je vedený v kardiologickej ambulancii. Nikdy nebol trestne stíhaný. Zdravotný stav manželky hodnotil ako veľmi dobrý, šoféruje, vykonáva všetky domáce práce. Pravidelne neužíva lieky, ktoré by boli spojené s liečbou psychiatrického ochorenia, nenavštevuje psychiatrickú ambulanciu a netrpí psychiatrickým ochorením. Vlastnia v BSM rodinný dom so záhradou a dve osobné motorové vozidlá. Podľa vyjadrenia starého otca si otec dieťaťa od januára 2019 neplní vyživovaciu povinnosť, pretože nemá žiadny príjem. Matka dieťaťa si od 26.04.2018 vyživovaciu povinnosť k dieťaťu neplnila, výživné zaplatila len jedenkrát, a to v marci 2019 v sume 150,- eur.

1.3 Otec dieťaťa súhlasil s návrhom na zverenie maloletého dieťaťa do spoločnej náhradnej osobnej starostlivosti starých rodičov, ako aj s výškou svojej vyživovacej povinnosti v sume 150,- eur mesačne. Matka dieťaťa nesúhlasila so zverením maloletého do spoločnej náhradnej osobnej starostlivosti starých rodičov. Tvrdila, že starí rodičia reálne starostlivosť o dieťa nezabezpečujú, dieťa žije v spoločnej domácnosti s otcom v byte, ktorý je jej výlučným vlastníctvom, a práve otec mu zabezpečuje dennú starostlivosť. Uviedla, že v stretávaní sa so synom a v komunikácii s ním jej bráni otec dieťaťa od augusta 2017, kedy musela z bytu v T. odísť, pretože ju fyzicky napádal a psychicky týral. Tvrdila, že starí rodičia a otec ovplyvňujú maloletého proti nej a vinia ju z rozpadu manželstva.

1.4 Súd prvej inštancie vypočul aj (v tom čase maloletého) E., ktorý sa vyjadril, že by chcel bývať s otcom, ale vie, že má zdravotné problémy a pokiaľ nie je schopný sa oňho starať, chcel by, aby starostlivosť oňho zabezpečovali starí rodičia. Odmietol starostlivosť matky, pretože ho viackrát oklamala, povedala, že ide niekam, ale v skutočnosti bola s priateľom. Uviedol, že v lete 2017 chcel s matkou žiť pod podmienkou, že nebudú bývať s jej priateľom, ona sa však rozhodla pre priateľa. Na základe toho stratil k nej dôveru. Vyjadril sa, že k nej nemá citový vzťah ako k matke. Uviedol, že počas školského týždňa je najradšej, keď býva v T.. Do H. W. U. k starým rodičom chodí väčšinou cez víkendy. Počas bývania v T. spolu s ním býva otec a vždy prespáva aspoň jeden zo starých rodičov kvôli zdravotnému stavu otca. Zo správ ÚPSVaR Prievidza z 20.08.2018 a z 22.01.2019 vyplýva, že maloletý má v domácnosti starých rodičov vytvorené podmienky pre uspokojovanie jeho potrieb. Starý otec je poberateľom starobného dôchodku v sume 625,60 eur mesačne a stará matka je poberateľkou starobného dôchodku v sume 399,20 eur mesačne.

1.5 Právne súd prvej inštancie zdôvodnil rozhodnutie ustanoveniami § 45 ods. 1, ods. 2, ods. 7, ods. 8, § 46 ods. 1, § 62 ods. 1, ods. 2, § 75 ods. 1, § 81 ods. 1 Zákona o rodine. Uviedol, že bolo preukázané výsluchom starých rodičov, otca dieťaťa, ale aj samotného dieťaťa, že E. má vytvorené pevné citové väzby k otcovi a starým rodičom, ktorých rešpektuje. K matke nemá vytvorený žiadny citový vzťah, v súčasnosti ju odmieta. Otec dieťaťa nie je schopný synovi osobnú starostlivosť sám zabezpečiť, nakoľko má zhoršený zdravotný stav. Súd prvej inštancie vychádzal z názoru maloletého dieťaťa, ktorý vzhľadom na jeho vek 17 rokov rešpektoval. Starí rodičia spĺňajú zdravotné, osobnostné a morálne predpoklady pre výkon náhradnej osobnej starostlivosti. Podľa súdu prvej inštancie nebolo v konaní preukázané, že by starí rodičia neboli spôsobilí poskytnúť dieťaťu osobnú starostlivosť. Rovnako nebolo preukázané, že matka sama by bola schopná reálne osobnú starostlivosť o maloletého vykonávať za situácie, kedy ju dieťa odmieta a nepraje si byť v jej blízkosti.

1.6 Rozhodnutie o výške výživného zdôvodnil súd prvej inštancie tým, že otcovi bol priznaný invalidný dôchodok v sume 444,30 eur mesačne, pričom súd podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine neprihliadol k tomu, že výplata invalidného dôchodku mu bola zastavená a v súčasnosti nemá žiaden príjem, keďže otec dieťaťa sa svojím zavineným konaním (nepodrobením sa vyšetreniu, resp. nepredložením požadovaných potvrdení o zdravotnom stave Sociálnej poisťovni) zbavil príjmu, čo ani nepoprel, a táto okolnosť nemôže byť na ujmu dieťaťa. Súd považoval výživné v sume 150,- eur mesačne za zodpovedajúce možnostiam a schopnostiam otca, ako aj potrebám dieťaťa, ktoré vzhľadom na svoj zdravotný stav má preukázateľne vysoké náklady na liečbu cukrovky a udržanie tohto ochorenia v dlhodobo kompenzovanom stave.

1.7 Pokiaľ ide o výživné zo strany matky, matka deklarovala mesačný príjem v sume 376,58 eur, ktorý dosahovala v skrátenej pracovnej dobe na 4 hodiny z dôvodu starostlivosti o svojich rodičov. Vykonáva podnikateľskú činnosť ako jediná spoločníčka v spoločnosti C. M., s.r.o., ktorá v daňovom priznaní za rok XXXX uviedla základ dane v sume 6.067,29 eur, z čoho daňová povinnosť predstavovala 1.274,13 eur. Súčet výnosov predstavoval 68.816,77 eur, súčet nákladov 63.397,48 eur a výsledok hospodárenia za účtovné obdobie 2017 pred zdanením predstavoval 5.419,29 eur. V účtovnej závierke spoločnosti zostavenej k 31.12.2017 boli deklarované osobné náklady v sume 12.447,- eur a výsledok hospodárskej činnosti po zdanení v sume 4.145,- eur. Za rok 2017 daňové priznanie podala aj matka dieťaťa (ako SZČO podnikala do februára 2018) a deklarovala v ňom príjmy 3.720,12 eur, výdavky 2.362,20 eur a základ dane 1.357,92 eur. Príjem v sume 376,58 eur, ktorý matka dosahovala v skrátenej pracovnej dobe na 4 hodiny, súd prvej inštancie nepovažoval za rozhodujúci pre určenie výšky vyživovacej povinnosti, pretože matka je jedinou spoločníčkou právnickej osoby a dôvod jej skrátenej pracovnej doby - starostlivosť o rodičov, považoval za účelový. Súd prihliadol aj na to, že matka v priebehu kalendárneho roka niekoľkokrát absolvovala pracovné cesty do zahraničia (Španielsko, Zanzibar, Cyprus), pričom náklady na pracovné cesty podľa vyjadrenia matky boli platené čiastočne cestovnými kancelármi, ktoré tieto pobyty realizovali, a čiastočne spoločnosťou C. M., s.r.o., pričom výšku nákladov, ktorými sa táto spoločnosť podieľala na zahraničných pracovných cestách, odmietla uviesť.

1.8 Súd súčasne zrušil neodkladné opatrenie nariadené vo veci uznesením č. k. 10P/27/2018-185 zo dňa 25.03.2019 z dôvodu, že o vyživovacej povinnosti rodičov k maloletému dieťaťu bolo rozhodnuté vo veci samej, čím odpadli dôvody, pre ktoré bolo nariadené.

2. Opravným uznesením č. k. 10P/27/2018-285 zo dňa 23. septembra 2019 súd prvej inštancie opravil v záhlaví a vo výroku I. rozsudku č. k. 10P/27/2018-225 zo dňa 16. apríla 2019 dátum narodenia dieťaťa.

3. Proti uvedenému rozsudku podala včas odvolanie matka dieťaťa, a to proti výrokom I., II. a III., a navrhla, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že návrh navrhovateľov v celom rozsahu zamietne. Uviedla, že na pojednávanie dňa 16.04.2019 sa ona a jej právny zástupca ospravedlnili a predložili aj lekárske potvrdenie o jej zdravotnom stave - mala problémy s tráviacim traktom a mala vystavenú PN na dva dni, čo považuje za vážny dôvod pre odročenie pojednávania. Poukázala na to, že jej syn E. nemá veľmi dobré študijné výsledky, ako uvádzali v konaní pred súdom prvej inštancie jeho starý otec a otec, k čomu predložila aj výpis známok a potvrdenie triednej učiteľky. Ďalej namietala, že súd nevykonal žiadne dokazovanie k zdravotnému stavu R. T., ktorá je psychiatrický pacient. Zdravotné predpoklady starých rodičov neboli vôbec prešetrované a svoje osobnostné a morálne predpoklady starí rodičia podľa matky dieťaťa dokazovali na pojednávaniach, kde ju urážali.

Matka ďalej predložila potvrdenia z pošty, ktoré podľa nej majú preukazovať, že posielala synovi výživné. Uviedla, že syn je pod neustálym psychickým nátlakom zo strany jeho otca, ktorého sa bojí a plní jeho príkazy vo vzťahu k nej. Ona sa chce so synom stretávať, aj syn s ňou, ale bojí sa, že sa to dozvie jeho otec, a preto akýkoľvek kontakt maximálne obmedzuje. Zdôraznila, že osobné náklady spoločnosti C. M., s.r.o. vo výške 12.477 eur neboli jej osobnými nákladmi. Znovu poukázala na to, že ona platí všetky náklady spojené s užívaním bytu, v ktorom býva jej syn.

4. Proti uvedenému rozsudku podali odvolanie aj starí rodičia dieťaťa, a to proti výrokom II. a III. a navrhli, aby odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok tak, že uloží matke povinnosť platiť na výživu E. výživné v sume 550,- eur mesačne a následne rozhodne aj o zročnom výživnom v sume, ktorú vyčíslili na 6.600,- eur. Uviedli, že súd vôbec nezohľadnil reálne vyčíslené náklady, a to najmä náklady na návštevu školy, ale aj také E. potreby, ktoré by vo vyššej miere zmierňovali jeho zdravotný hendikep. Súd prvej inštancie podľa nich tiež nezistil skutočné príjmy rodičov, hlavne matky, keď súdu zo strany matky neboli dodané potrebné doklady na zistenie jej skutočného príjmu a majetku, resp. akou hotovosťou disponuje. Zdôraznili, že matka je nielen jedinou vlastníčkou spoločnosti C. M., s.r.o., ale aj spoluvlastníčkou firmy M. H., s.r.o., kde do základného imania zo svojich prostriedkov vložila 2.500,- eur. Dňa 28.02.2017 vybrala z vkladnej knižky sumu 30.500,- eur. Okrem motorového vozidla Mercedes vlastní matka aj iné motorové vozidlo, ktoré úmyselne zamlčala. V roku 2017 predala pozemok za sumu 58.000,- eur. V roku 2018 si dala urobiť silikónové implantáty na prsia, chodí na zahraničné dovolenky, ktorých finančnú hodnotu odmietla preukázať. Keďže matka nepreukázala svoje príjmy a majetkové pomery, starí rodičia majú za to, že súd mal vychádzať z 20-násobku životného minima podľa § 63 Zákona o rodine.

5. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny k odvolaniam matky a starých rodičov dieťaťa uviedol, že zotrváva na svojich doterajších písomných vyjadreniach, ako aj na svojich vyjadreniach z pojednávania pred súdom prvej inštancie.

6. Úrad komisára pre osoby so zdravotným postihnutím k odvolaniam uviedol, že sa stotožňuje s rozhodnutím súdu prvej inštancie o zverení E. do spoločnej náhradnej osobnej starostlivosti starých rodičov, keďže E. sa v ich starostlivosti už fakticky nachádza po tom, čo sám odmietol ostať v starostlivosti matky. Vhodnosť tejto starostlivosti bola preukázaná pri nariadení neodkladného opatrenia, v konaní o rozvode manželov a ako vhodnú ju na základe vykonaných sociálnych šetrení vyhodnotil aj kolízny opatrovník. Matka v odvolaní neuviedla žiadne zásadné dôvody, ktoré by poukazovali na nedostatočnú starostlivosť starých rodičov o (v tom čase maloletého) E.. Tí sa o neho starajú aj v tom smere, že ho vozia k lekárom na vyšetrenia, kontroly a zabezpečujú mu lieky. Úrad komisára zdôraznil, že prvoradým hľadiskom pri každej činnosti, týkajúcej sa detí so zdravotným postihnutím, je najlepší záujem dieťaťa, pričom sa musí venovať náležitá pozornosť ich názorom. Čo sa týka vyživovacej povinnosti matky, úrad komisára je toho názoru, že na strane matky existujú vyššie finančné možnosti než v priebehu pojednávania uvádzala. Jej vykazovaný príjem v sume 376,58 eur, teda menej ako minimálna mzda, sa javí ako účelový. Zároveň matka mala nadštandardné osobné výdavky, spôsob úhrady ktorých však nezdokladovala, a v rozhodnej dobe realizovala predaj nehnuteľností, teda zbavila sa svojho majetku jeho predajom, preto je v jej možnostiach podieľať sa na výživnom vyššou sumou než 250,- eur mesačne, prípadne podieľať sa aj na tvorbe úspor pre svojho syna. V prípade E. T. ako osoby trpiacej ochorením diabetes mellitus, existujú vyššie nároky na výživné, a to najmä vo vzťahu k potrebe špeciálnej stravy, liekov, výživových doplnkov, ale aj vo vzťahu k potrebe podporných liečebných terapií, športových aktivít či liečebných pobytov.

7. Starí rodičia dieťaťa k odvolaniu matky uviedli, že starostlivosť o E. T., ktorý im bol zverený na základe rozhodnutia Okresného súdu Trenčín sp. zn. 6P/19/2018, vykonávajú podľa svojich možností a schopností čo najlepšie v záujme vnuka. E. trpí nevyliciteľnou chorobou - diabetes I. stupňa a pichá si 4 až 5 krát denne inzulín. Kvalita jeho života je podmienená prísnu a finančne náročnou diétou. Okrem toho má E. aj intoleranciu na laktózu, čo tiež zvyšuje finančnú náročnosť jeho stravy, a má aj pokrivenú chrbticu a musí nosiť korzet, podroboval sa tiež zubným ošetreniam a dostal zubný strojček. Ďalej uviedli, že E. v septembri 2019 nastúpil do 3. ročníka gymnázia. Starí rodičia ďalej vo vyjadrení vyčíslili náklady na stravu, štúdium, lieky, zdravotnícke pomôcky, platby u lekárov a cestovné s tým spojené. Vo vzťahu k matke E. zopakovali, že vlastní byt v T., automobily Mercedes a Daewoo, je vlastníčkou, resp. spoluvlastníčkou spoločností C. travel, s.r.o., a M. H., s.r.o., vybrala z vkladnej knižky 30.500,- eur, predala stavebný pozemok v V. za 58.000,- eur. Dodali, že matka bola v prvom polroku 2018 na zahraničných cestách a dovolenkách v Ománe, Dubaji, Paríži, Barcelone, Zanzibare a v prvom polroku

2019 na Kube, Seychelských ostrovoch, v Portugalsku, v Paríži, pričom odmietla zdokladovať, koľko tieto cesty stáli. Jej starší syn C. má 25 rokov, študuje v Brne, ale ani tomuto synovi neplatí výživné, ani inak neprispieva na štúdium. Matka sa v marci 2019 stretla so synom E., ale odvtedy ho nekontaktovala, ani mu nezatelefonovala. Starí rodičia zdôraznili, že svoju bezúhonnosť doložili výpisom z registra trestov a zdravotný stav potvrdením od lekárok Y. A. (ošetrojúca lekárka) a Y. K. (internistka), tieto doklady sa nachádzajú v spise 5P/38/2017. E. študijné výsledky mohli byť lepšie, ale vzhľadom k psychike a rozvodu rodičov sú také, aké sú. Budú sa snažiť, aby v budúcnosti boli lepšie. Poukázali aj na preplatky, ktoré vznikli na byte v T. a boli vrátené matke dieťaťa.

8. Matka vo vyjadrení k odvolaniu starých rodičov uviedla, že ich údaje sú klamstvá a viac sa k nemu vyjadrovať nebude. K vyjadreniu Úradu komisára pre osoby so zdravotným postihnutím uviedla, že E. dňa 07.06.2019 dovŕšil vek 18 rokov, a teda súd sa nemá čo ďalej zaoberať zverením dieťaťa do výchovy a určením výživného. Poukázala tiež na to, že vo vyjadrení Úradu komisára pre osoby so zdravotným postihnutím bolo chybne uvedené priezvisko dieťaťa, dátum jeho narodenia a jeho bydlisko, na základe čoho matka uviedla, že úrad ani nevie, koho zastupuje.

9. Vzhľadom k tomu, že E. T. v priebehu odvolacieho konania dosiahol plnoletosť, odvolací súd zaslal rozsudok súdu prvej inštancie, odvolania a vyjadrenia účastníkov konania a zúčastnených subjektov aj jemu. V písomnom vyjadrení E. T. uviedol, že súhlasí s vyjadrením Úradu komisára pre osoby so zdravotným postihnutím a tiež s tvrdeniami svojich starých rodičov a otca, a nesúhlasí s tvrdeniami matky. Ďalej uviedol, že vo vyšetrovacom spise ČVS: I.-XXX/PD-PD-XXXX matka tvrdí, že za polrok minula na svoju osobnú spotrebu 10.000,- eur plus si kúpila bicykel za 2.000,- eur. Výživné na neho, ktoré bolo adekvátne vyčíslené, teda nepredstavuje ani polovicu jej osobných nákladov. Okrem toho matka bola na niekoľkých dovolenkách, ktoré ju stáli niekoľko tisíc eur a ak bude tvrdiť, že to boli pracovné cesty, tak by ich mala mať v účtovníctve a mala by mať pozvánky od partnerských cestovných kancelárií. Svoju matku niekoľkokrát videl v aute zn. AUDI Q3, je vlastníčkou, resp. spoluvlastníčkou spoločností C. M., s.r.o., C. M. SK, s.r.o. a M. H., s.r.o. S matkou od mája 2017, keď mu poslala SMS, že sa rozhodla žiť s milencom, nemá žiaden vzťah a zo svojho života ju vyradil. So starými rodičmi T. má dobrý vzťah, zabezpečujú mu všetko, čo potrebuje. Ďalej E. T. v písomnom vyjadrení vyčíslił svoje náklady na stavu, oblečenie, hygienické potreby, lieky a zdravotnícke pomôcky, návštevy u lekárov a ďalšie náklady, všetky náklady spolu vyčíslił na 864,- eur mesačne, pričom uviedol, že nebol na žiadnej dovolenke ani liečení. Podľa jeho názoru môže matka platiť naňho výživné v sume 714,- eur mesačne a otec 150,- eur mesačne.

10. Matka v písomnom vyjadrení k vyjadreniu syna E. uviedla, že v žiadnom prípade nemíňa na svoju osobnú spotrebu 2.000,- eur mesačne, toľko ani nezarába. Jej príjem bol v roku 2018 približne 400,- eur mesačne, keďže pracuje na polovičný úväzok a popri práci sa stará o rodičov. Osobné výdavky 12.447,- eur za rok 2017 predstavovali súčet miezd a odvodov za všetkých zamestnancov, nie sú to teda jej osobné výdavky. Čo sa týka ďalších dvoch spoločností, jednu založila v auguste 2019 a v ďalšej je spoločníčkou v jednej polovici, obe spoločnosti sú funkčné len krátko a nevykazujú žiaden zisk, ale stratu. Osobné vozidlo AUDI Q3 nie je jej majetkom, ale je to firemné auto. Odkedy bola donútená odísť z bytu, pretože ju manžel fyzicky napádal a psychicky týral, cestovala každodenne do práce a z práce autobusom, párkrát autom Daewoo Kalos, ale necítila sa v ňom bezpečne, nakoľko cesta medzi M. a T. je nebezpečná. Jej bicykel nestál 2.000,- eur, ako tvrdí syn, ale 1.500,- eur, navyše jej ho kúpil priateľ ako darček. Exmanžel pritom kúpil sebe a synovi drahšie bicykle. Ďalej upozornila na to, že exmanžel jej vyhodil všetko ošatenie, čo mala v byte, a musela si to všetko nanovo kupovať. Syn celý čas býva v jej byte, za ktorý ona platí všetky výdavky. Napokon uviedla, že od roku 2015 nebola na žiadnej dovolenke, do zahraničia absolvovala len pracovné cesty. O svojho syna sa zodpovedne starala od jeho narodenia až do jeho 16 rokov, keď bola donútená odísť z bytu. Je jej ľúto, že syn sa k nej takto správa, ale chápe, že je vydieryaný svojím otcom a starými rodičmi.

11. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací preskúmal vec podľa § 65 a § 66 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“) bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné vo výroku o zverení E. T. do spoločnej náhradnej osobnej starostlivosti starým rodičom a vo výrokochoch o vyživovacej povinnosti otca, vrátane zročného výživného, potvrdiť ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP. Vo výrokochoch o vyživovacej povinnosti matky, vrátane zročného výživného, odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil podľa § 389 ods. 1 písm. c) CSP a § 62 ods. 1 CMP.

12. Pokiaľ ide o zverenie (v tom čase maloletého) E. do náhradnej osobnej starostlivosti starých rodičov, je síce pravdou, ako uviedla matka dieťaťa, že E. už dosiahol plnoletosť, preto by v súčasnosti už nebolo potrebné rozhodovať o jeho zverení do osobnej starostlivosti. Rozsudok súdu prvej inštancie však bol vydaný v čase, keď bol E. ešte maloletý a bolo proti nemu podané odvolanie, preto ho odvolací súd bol povinný preskúmať.

13. Z odvolania matky vyplynula námietka, že súd prvej inštancie nevyhovel jej žiadosti o odročenie pojednávania, nariadeného na 16.04.2019 napriek tomu, že mala na ten deň potvrdenie o práceneschopnosti. Zo súdneho spisu je však zrejmé, že súd prvej inštancie (po telefonickej konzultácii s ošetrojúcou lekárkou matky) odpovedal právnemu zástupcovi matky na jeho žiadosť o odročenie pojednávania dňa 16.04.2019 o 10:28 hod. tak, že dôvod uvedený v žiadosti o odročenie pojednávania nepovažuje za dôležitý, nakoľko ochorenie matky nie je život a zdravie ohrozujúce a po rýchlym nasadení liekov je vysoký predpoklad ustálenia jej zdravotného stavu, okrem toho matka je v súdnom konaní riadne zastúpená advokátom, ktorému žiadne okolnosti nebránia, aby sa pojednávania osobne zúčastnil, pričom podľa § 183 ods. 2 CSP od strany možno žiadať, aby sa dala na ďalšom pojednávaní zastúpiť ďalšou osobou. Odvolací súd zo súdneho spisu zistil, že už predchádzajúce pojednávania, nariadené na 15.11.2018, 17.01.2019 a 12.03.2019 boli odročené z dôvodov na strane matky dieťaťa, z toho dve z dôvodov jej nepriaznivého zdravotného stavu (a tretie z dôvodu jej zahraničnej pracovnej cesty). Na skutočnosť, že nebude akceptovať ďalšie žiadosti o odročenie pojednávania z jej strany, súd prvej inštancie upozornil matku aj vopred, v predvolaní na pojednávanie, nariadenom na 16.04.2019. Preto súd prvej inštancie správne aplikoval citované ustanovenie § 183 ods. 2 CSP a požadoval od matky dieťaťa, aby sa na pojednávaní dňa 16.04.2019 dala zastúpiť advokátom, ktorého mala zvoleného už predtým. Odvolací súd považuje za potrebné tiež zdôrazniť, že matka dieťaťa bola osobne vypočutá na pojednávaní dňa 11.10.2018, teda neexistoval vážny dôvod na to, aby ju na pojednávaní dňa 16.04.2019 nemohol zastúpiť jej advokát, ktorému dala splnomocnenie na zastupovanie v tomto konaní dňa 09.08.2018. Týmto procesným postupom súd prvej inštancie neznemožnil matke uskutočňovanie jej procesných práv, preto tento odvolací dôvod považoval odvolací súd za nedôvodný.

14. K prešetrovaniu zdravotných predpokladov starých rodičov a k tvrdeniu matky, že stará matka je psychiatrická pacientka, odvolací súd uvádza, že stará matka na pojednávaní dňa 02.10.2018 priznala, že bola psychiatricky liečená v čase menopauzy, teda pred 25 rokmi. Odvtedy liečená na psychiatrii nebola. V roku 2008, resp. 2009 navštívila psychiatrickú ambulanciu, pretože potrebovala potvrdenie o zdravotnom stave kvôli darovaniu obličky synovi. Súd prvej inštancie na pojednávaní dňa 16.04.2019 oboznámil okrem iného aj pripojený rozvodový spis 5P/38/2017, ktorý obsahuje aj vyjadrenie ošetrojúcej lekárky oboch starých rodičov Y. X. A.. Odvolací súd považuje takýto rozsah zisťovania zdravotného stavu starých rodičov za dostatočný. Okrem toho matka (okrem tvrdenia, že stará matka je psychiatrická pacientka) nepredložila ani neoznačila žiadne relevantné dôkazy o prípadnej nespôsobilosti starých rodičov vykonávať osobnú starostlivosť o vnuka E.. Starí rodičia majú vnuka E. v starostlivosti od mája 2018 a v ich starostlivosti nezistil žiadne nedostatky ani úrad práce, a ani matka žiadne konkrétne nedostatky neuviedla (s výnimkou horšieho prospechu v škole, ktorý však nemožno považovať za úplne zlý, pričom mohol byť aj dôsledkom zlých vzťahov medzi rodičmi a stresu zo súdnych konaní).

15. Vzhľadom k skutočnosti, že E. matku odmieta, doslova sa vyjadril, že ju zo svojho života vyradil, pričom vo veku 17 rokov je potrebné rešpektovať jeho vyjadrenie, a otec z dôvodu zlého zdravotného stavu, sa o syna sám osobne starať nemôže, pričom neboli zistené žiadne okolnosti, ktoré by bránili starým rodičom (navrhovateľom) v osobnej starostlivosti o (v čase rozhodovania súdu prvej inštancie maloletého) E., odvolací súd dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie bol vo výroku I. vecne správny, a preto ho v tejto časti potvrdil.

16. Odvolací súd potvrdil aj výroky IV. a V., týkajúce sa výživného zo strany otca, ktoré (aj keď neboli odvolaním napadnuté) sú výrokmi súvisiacimi s výrokom o zverení do osobnej starostlivosti (§ 379 písm. a) CSP). Súd prvej inštancie tu správne vychádzal z tzv. potenciality príjmov otca (§ 75 ods. 1 zákona o rodine), ktorý sa bez dôležitého dôvodu (tým, že sa nepodrobil vyšetreniu, na ktoré bol predvolaný) vzdal príjmu z invalidného dôchodku. Vzhľadom na výšku invalidného dôchodku otca 444,30 eur a na vysoké náklady oprávneného E., z dôvodu jeho zhoršeného zdravotného stavu, považoval odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie, výživné vo výške 150,- eur mesačne za primerané.

17. Pokiaľ ide o vyživovaciu povinnosť matky, odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie v tejto časti nedostatočne zistil skutočný stav (§ 35, § 62 ods. 1 CMP) a vo vzťahu k príjmom a majetkovým pomerom, ktoré zistil (a ktoré uviedol v odôvodnení rozsudku) - či už na strane matky alebo spoločnosti C. M., s.r.o., v ktorej je matka jedinou spoločníčkou a konateľkou - neuviedol, ako tieto príjmy a majetkové pomery posúdil (t. j. z akých súm vychádzal ako z príjmu resp. potenciálneho príjmu matky). Z odôvodnenia rozsudku je zrejmé, že súd príjem matky 376,58 eur, ktorý dosahovala v skrátanom pracovnom čase, nepovažoval za rozhodujúci, nie je však zrejmé, z akého príjmu matky teda vychádzal, napríklad či osobné náklady spoločnosti vo výške 12.447,- eur považoval za príjmy matky (ako to naznačovala matka v odvolaní); nie je ani zrejmé, aké dôsledky súd prvej inštancie vyvodil z nepredloženia vyčíslenia nákladov na pracovné cesty (ako túto vec právne posúdil).

18. Ako uviedli starí rodičia v odvolaní, v čase rozhodovania súdu prvej inštancie bola matka nielen jedinou spoločníčkou a konateľkou spoločnosti C. M., s.r.o., ale aj jednou z dvoch spoločníkov a konateľov spoločnosti M. H., s.r.o., do ktorej podľa výpisu z obchodného registra vložila v decembri 2018 (resp. krátko predtým) vklad 2.500,- eur. Touto skutočnosťou sa súd prvej inštancie vôbec nezaoberal. Aj keď uviedol, že prihliadal na zahraničné pracovné cesty matky, súd prvej inštancie dôsledne nepreskúmal, či naozaj išlo o pracovné cesty a či súviseli s podnikaním spoločnosti C. M., s.r.o. (uspokojil sa s odpoveďou tejto spoločnosti, že informáciu súdu neposkytne).

19. Z uvedených dôvodov odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie nedostatočne zistil skutočný stav a nevykonal dôkazy potrebné na jeho zistenie. Vzhľadom na rozsah dokazovania, nebolo účelné doplniť dokazovanie odvolacím súdom. Preto odvolací súd podľa § 389 ods. 1 písm. c) napadnutý rozsudok vo výrokoch II. a III. zrušil a vec v tejto časti vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

20. Súd prvej inštancie v ďalšom konaní preskúma príjmy a majetkové pomery matky oprávneného E. T. aj vzhľadom na jej majetkovú účasť v spoločnostiach C. M., s.r.o., M. H., s.r.o. a v súčasnosti už aj v spoločnosti C. M. L., s.r.o. Zistí príjmy, výdavky, výsledok hospodárenia, základ dane a daňovú povinnosť týchto spoločností a tieto údaje zohľadní pomerne k jej účasti na podnikaní týchto spoločností. Pokiaľ zahraničné cesty matky boli, ako uviedla, výlučne pracovnými cestami, súd zistí, či boli takto evidované v účtovnej evidencii týchto spoločností (pričom súčinnosť týchto subjektov je možné vynucovať aj prípadnými poriadkovými pokutami) a či tieto výdavky spoločností bolo nevyhnutné vynaložiť (§ 63 ods. 2 Zákona o rodine). Preskúma tiež predaje majetku matkou a výbery z vkladnej knižky, ktoré uvádzali starí rodičia. Pokiaľ matka nepreukáže súdu výšku príjmov z inej než závislej činnosti a nepredloží, resp. neumožní sprístupnenie podkladov na zhodnotenie jej majetkových pomerov, môže súd podľa § 63 ods. 1 Zákona o rodine predpokladať, že výška jej priemerného mesačného príjmu predstavuje dvadsaťnásobok sumy životného minima. Súd prvej inštancie opätovne preskúma aj výdavky oprávneného E. T. a pokiaľ budú príjmy a majetkové pomery matky postačovať, zväži aj určenie výživného nad rámec jeho súčasných výdavkov na financovanie podporných liečebných terapií, športových aktivít či liečebných pobytov, ktoré môžu pomôcť kompenzovať jeho zdravotný stav, prípadne na tvorbu úspor. Po vykonaní uvedeného dokazovania a jeho vyhodnotení, súd prvej inštancie opätovne rozhodne o výške výživného a o splátkach zameškaného výživného.

21. Vzhľadom na čiastočné zrušenie rozsudku vo výroku o výživnom, odvolací súd súčasne zrušil aj výrok o zrušení neodkladného opatrenia ako súvisiaci výrok podľa § 379 písm. a) CSP, keďže bolo potrebné ponechať v platnosti aspoň minimálnu výšku výživného určenú predmetným neodkladným opatrením. V novom rozhodnutí o výživnom súd prvej inštancie opätovne rozhodne aj o zrušení neodkladného opatrenia.

22. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, môže oprávnený podať návrh na vykonanie exekúcie u súdneho exekútora podľa zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) alebo návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia u miestne príslušného súdu podľa zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok.

Rozhodnutie, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému možno vykonať cestou súdneho výkonu rozhodnutia podľa zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok, a to odňatím maloletého tomu, u koho podľa rozhodnutia nemá byť a odovzdaním tomu, komu bol podľa rozhodnutia zverený, alebo tomu, komu rozhodnutie priznáva právo na styk s maloletým po obmedzený čas, alebo tomu, kto je oprávnený neoprávnene premiestneného alebo zadržaného maloletého prevziať.